

PRE-AMBULE
GEBIEDSCOÖPERATIE EEMLAND U.A.
versie 1.1

Genoemde personen, hierna tezamen te noemen: de “Oprichters”, verklaren als volgt:

De Preambule

Wij, de burgers. Als ondernemende burgers die wonen en werken in de regio Eemland nemen wij de collectieve taak op ons om zorg te dragen voor het leven dat ons omringt, waar wij ook zelf deel van zijn. Daarbij baseren wij ons op onze wezenlijke behoeften. Deze behoeften omvatten schone lucht en water, biodiversiteit, passende huisvesting, gezond voedsel, zinvolle bezigheden en verrijkende contacten met mede-aardbewoners. Wij leven in dit gebied te midden van ontelbare andere levensvormen die in onze omgeving van betekenis zijn. Wij geloven dat we door in openheid en op nieuwe manieren samen aan deze fundamentele behoeften te werken, met oog voor onze omgeving, op regionale schaal substantieel meer waarde aan ons menselijke bestaan kunnen blijven meegeven.

In Eemland

Eemland is gelegen in de provincie Utrecht en is circa 7.500 ha groot. Het gebied is omvat een aantal stedelijke kernen: Amersfoort in het centrum, Bunschoten-Spakenburg in het noorden, Eemnes, Baarn en Soest in het westen en Woudenberg in het zuiden. Het grootste gedeelte van de gronden in Eemland wordt agrarisch gebruikt, daarbij gaat het om overwegend grasland ten behoeve van grondgebonden veeteelt. Er is ook bebouwing aanwezig in de polders van Eemland. Die concentreert zich met name langs de Wakkerendijk en de Meentweg en in de kleine woonkernen Eemdijk en Eembrugge. Verspreid over het gebied bevinden zich ook agrarische bedrijven.

Tijdens de ruilverkaveling in Eemland is besloten de natuurfunctie te scheiden van de agrarische functie. Er zijn reservaatgebieden aangewezen voor natuur die apart beheerd worden. Het grootste reservaatgebied bevindt zich in de Maatpolder en de Noordpolder te Veld aan weerszijden van de aanwezige zomerdijk. Verder zijn voornamelijk langs de Eem enkele reservaatgebieden aanwezig voor natuur. Eemland is ook een belangrijk weidevogelgebied, de voornamelijk open weidegebieden zijn van grote waarde voor weidevogels en vegetatie. Eemland is onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en onderdeel van het nationaal landschap Arkemheen-Eemland. Het Eemmeer ten noorden van Eemland is een Natura 2000-gebied. In het zuidwesten sluit Eemland aan op de Utrechtse Heuvelrug.

Transformeren een oud systeem

Vanuit onze gedrevenheid om grote vraagstukken in ons gebied integraal te helpen oplossen, nemen wij actief deel aan de reorganisatie en de transformatie van de samenleving die hiervoor nodig is. Vanuit de constatering

dat de bestaande publiek-private orde ('Systeem A') hiertoe onmachtig is, en per saldo vaker waarde onttrekt dan goed is voor het gebied, gaan wij bouwen aan een nieuwe structuur waarin plaats is voor iedereen: publiek-burgerlijk-privaat. ('Systeem B'). We beseffen dat dit een transformatief proces is. Op die basis willen wij als actoren gelegitimeerd directe verantwoordelijkheid leren dragen voor het leven en de waarde in ons gebied. Wij beseffen bovendien dat 'B' niet ontstaat als een mutatie op 'A', maar opnieuw klein begint, en vanuit andere principes uitgroeit tot iets groots. In wezen werken we dan ook aan de implementatie van een nieuw speelveld, waarin nieuwe spel- en spelregels gelden.

Met grote opgaven

Voor dit nieuwe speelveld zijn er legio aanknopingspunten. Op ecologisch vlak zijn er onder meer de klimaatcrisis, de bodemcrisis, de implosie van de biodiversiteit, op sociaal vlak de voortdurende schending van fundamentele rechten en de extreme ongelijkheid tussen groepen wereldbewoners, en op economisch vlak de dominantie van onvoorspelbare financiële systemen, de doorgeslagen productie en consumptie, en de verkwisting van zowel natuurlijk als menselijk kapitaal. De laatste decennia zijn we gaan inzien hoezeer deze verschijnselen met elkaar samenhangen. In de laatste jaren is zich daarom dankzij toegewijde voorlopers een kader gaan ontwikkelen om al deze bewegingen in beginsel integraal te blijven benaderen. Dit heeft onder meer geleid tot de formulering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, die inmiddels overal ter wereld, van hoog tot laag, als leidraad voor bewuste actie beginnen te gelden. Deze doelstellingen worden interantoniaal aangeduid als SDG's (Sustainable Development Goals), welke ondertekend zijn door bijna alle landen ter wereld. Ook wij herkennen ons in deze doelstellingen, en gebruiken dit stelsel dan ook als referentie voor ons handelen.

Tot een gelijkwaardige

Werken aan een wereld waarin de gelijkwaardigheid van alle mensen ongeacht afkomst, verworvenheid of positie voorop staat, in plaats van onenigheid en strijd; waarin de uitersten van armoede en rijkdom zijn verdwenen en we elkaar versterken met behulp van een eerlijk geldsysteem; waarin kennis en wetenschap een ethiek van het leven weerspiegelen en economisch rendement een afgeleide is van het natuurlijke kapitaal dat we helpen opbouwen en beheren. We willen bouwen aan een wereld waarin alle mensen en hun medeaardbewoners welkom zijn en het goed kunnen hebben. Als wereldburgers binnen en vanuit Eemland laten wij ons daarbij inspireren door de vernuftigheid van de natuur en door wezenlijke goedheid en oneindige, unieke talenten, kwaliteiten en mogelijkheden van ieder individueel mens.

Participatiesamenleving

Met burgerkracht pakken wij de handschoen op van de transitie van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Een participatiemaatschappij of doe-democratie is een voorgestelde samenleving waarin iedereen die dat kan, verantwoordelijkheid neemt voor, en actief bijdraagt aan zijn of haar eigen leven en omgeving. We zetten ons proactief in

voor de inrichting onze woon-, leef- en werkomgeving en zoeken we naar nieuwe ondernemings- en eigendomsvormen, die recht doen aan het algemene belang van Eemland. Het past bij uitstek in een participatiesamenleving om een verdere stap te zetten: wij kunnen daarin als burgers georganiseerd gaan samenwerken, maatschappelijke en economische belangen met elkaar verbinden en gezamenlijk optreden als gastheer en gastvrouw van het gebied dat wij bewonen. Wij geloven dat we vanuit zelfbeschikking, zelforganisatie en zelfwaardering ook zelfredzaam kunnen worden binnen een geborgde omgeving, waarin we als burgers onderling – vanuit welke professionele hoedanigheid dan ook - de regels kunnen bepalen, en zo nodig laten verankeren in lokale en regionale wet- en regelgeving. Zo kunnen wij middels maatschappelijke aanbesteding, gebruik makend van ons right to challenge en, mogelijk door middel van (in)formele City Deals en Regio Deals, volwaardige relaties en partnerschappen aangaan met gemeentelijke en andere overheden, en daarbij het gehele gebied vertegenwoordigen.

Met governance van de ‘commons’

We merken dat de combinatie van de huidige twee vormen van governance: overheid en markt niet voldoet. Daarom richten we ons op een derde vorm van governance, die te vergelijken is met het beheer van de 'commons' uit het verleden. Daarin maakten burgers onder meer lokale afspraken over passende begrazing van gemeenschappelijke gronden. De basis hiervoor werd duizend jaar geleden al gelegd met de ‘cope’: een contract tussen edelman en horige, waarmee de laatste eigenaar werd van een stukje adellijk gebied dat hij zelf hielp ontginnen. Aan zo’n contract waren aanvullende voorwaarden verbonden, waaronder het meevechten tegen buitenlandse overheersers. De ‘cope’ werd later de ‘coöperatie’ en vormde de afspraken set die evenwicht bracht voor een productief samenleven. Met eigentijdse vormen voor de governance van gebieden als Eemland richten we ons steeds op het perspectief van een gezonde ecologie, gezonde mensen en een gezonde economie. Vanuit de vorm van de gebiedscoöperatie bevechten we inmiddels ‘vijanden’ zoals het klimaatprobleem, het verlies van biodiversiteit, de degradatie van de bodem, en het vastlopen van systemen zoals voor voedsel, energie, zorg en onderwijs.

Voor gebiedsgerichte ontwikkeling

De verwording van geld tot doel (inclusief middels speculatie) in plaats van tot middel (rekeneenheid, ruil- en spaarmiddel) breekt ons op. Mondiaal is de stabiliteit van het financiële systeem zelf erdoor in gevaar gekomen. We maken er allemaal deel van uit. Eind tweeduizend acht hebben we even heel sterk ervaren wat die instabiliteit kan betekenen. Elf jaar later zijn er weer pleisters geplakt, maar is er aan onderliggende patronen weinig veranderd, en dreigt verdere uitbuiting van natuur en mensheid, ook daar waar dat nu nog niet de harde realiteit is. Vandaar de roep om een nieuw, veerkrachtig, robuust financieel en economisch stelsel, ook vanuit Eemland. Wij willen weer aan de echte doelen werken: reële economie, gefundeerd op coöperatieve waarden, die de mens helpt zich te ontplooien en die de ontwikkeling van het gebied ten dienste is.

Vanuit soevereiniteit

Het spreekt voor zich dat in onze doelstellingen 'soevereiniteit' een belangrijk begrip is: namelijk op eigen benen staan en voor onszelf kunnen zorgen, mede dankzij de relaties die we met andere gebieden koesteren. Vanuit deze positie dragen we zowel binnen als buiten onze regio bij aan een vitale en veerkrachtige samenleving en daarop is de samenwerking binnen de coöperatie gebaseerd. We streven er naar om die soevereiniteit bij iedereen te erkennen en door iedereen te laten uitoefenen, vanuit eigen ervaring, visie en gedrevenheid. Tegelijkertijd beschouwen we ieders soevereiniteit als de basis voor onze onderlinge verbinding, wederkerigheid, rolverdeling en synergie. Dit geldt voor al onze leden - individuele burgers dan wel organisaties en (sociale) ondernemingen waaraan burgers in vrijheid vormgeven. En hierin willen we elkaar dan ook kunnen blijven aanspreken op de verantwoordelijkheid om naar vermogen deel te nemen. Door deze wederzijdse afstemming kunnen we zowel individueel als collectief ons blijven ontwikkelen. We blijven in verbinding met verwante coöperaties elders. Daarmee verwachten we recht te kunnen doen aan ons gemeenschappelijke doel: het genereren van waarde voor ons woon- en werkgebied Eemland, en het inspireren van anderen elders.

Sociale cohesie

Sociale cohesie in zijn diverse vorm kan op verschillende manieren onderscheiden worden. Het kan gaan om een gedragscomponent dat focust op ontmoeting, netwerken gericht op dialoog, solidariteit en collectieve zelfraadzaamheid en het uitvoeren van vrijwilligerswerk, de waarden en normen component, waar er samenhang gecreëerd wordt door het inzetten op gedeelde waarden en normen en de gevoelscomponent of hoe mensen zich voelen in hun buurt. Deze manieren bieden ons het draagvlak en vermogen om de kwaliteit van ons leven in hoge mate te beïnvloeden. Zonder sociale cohesie zou er geen betekenis zijn voor een noemer als 'Eemlander', en zou er weinig motivatie zijn om met elkaar in beweging te komen. De mate van sociale cohesie in ons gebied is dan ook essentieel voor zowel ons welzijn als ons weldoen - onze effectiviteit voor de kwaliteit van leven in ons gebied. Dit betekent dat we ons willen inzetten om elkaars behoeftes en kwaliteiten te leren kennen, en te blijven ontdekken hoe we, vanuit onderlinge interesse en gelijkwaardigheid, samen zo goed mogelijk voor het leven in Eemland kunnen zorgen. Van het ontwikkelen en toetsen van ideeën via het nemen van beslissingen tot en met het uitvoeren - of omgooien - van plannen, en het genieten van de vruchten van de samenwerking. Vandaar dat we het verruimen en verdiepen van onze sociale cohesie beschouwen als waarde op zich, èn als basis van onze inzet voor het algemene belang in de regio.

En inclusiviteit

We nodigen iedereen uit om met ons mee te doen, relaties met elkaar aan te gaan en creëren daartoe mogelijkheden. Binnen de coöperatie kunnen mensen en groepen elkaar volgens genoemde beginselen leren kennen en met elkaar leren samenwerken. Daarbij hoort voor iedereen ook het leren omgaan met verschillen, zoals in achtergrond, smaak, leeftijd, bezit of positie. En dát kan

binnen de coöperatie tot de vragen leiden: “Sluiten we anderen hiermee in of uit?” “Verdiepen we zo de sociale cohesie, of verzwakken we die?” De wens tot samenhang vanuit kracht in ons gebied is ook de basis voor het geven van support wanneer mensen deze nodig hebben om ten volle mee te kunnen doen. Gelijkwaardigheid en wederkerigheid zijn onze principes. Sociale cohesie vervaagt alle sectoren en domeinen met elkaar. Om haar te bevorderen is elk startpunt dan ook legitiem. In onze programmering richten we ons allereerst op voedsel, energie, sociale cohesie (in eerste instantie toegang tot de arbeidsmarkt voor iedereen) en een stabiel financieel systeem. Maar zodra aanvullende startpunten zich aandienen worden deze, afhankelijk van de beschikbare menskracht, opgepakt.

Voor duurzaam lokaal voedsel

Vanuit de coöperatie gaan wij helpen bouwen aan een biodivers, veerkrachtig en productief landschap, waarin we leren om een economie van overvloed te laten bloeien. De ecologie is hierin bij uitstek de onderlegger voor: deze vormt het natuurlijk kapitaal waarvan we in het voedselsysteem blijvend rendement beogen te maken. Het referentiekader dat hierbij past is dat van de regeneratieve landbouw. Deze is niet gericht op bulkproductie van grondstoffen voor de wereldmarkt en het soort industriële efficiëntie dat het dominante voedselsysteem kenmerkt en het natuurlijke kapitaal opsoupeert, maar op de proactieve, netto opbouw van de levende bodem, en de diverse meerwaarden die daaruit voortvloeien. Daaronder zijn de duurzame vastlegging van atmosferische koolstof, de vergroting van de capaciteit voor waterberging en sponswerking van de bodem, de structurele verhoging van de biodiversiteit, de preventie van ziektes en plagen, en de opbrengsten aan hoogwaardig voedsel. In de transitie die hiervoor nodig is, willen we samen met boeren de randvoorwaarden helpen scheppen om nieuwe bedrijfs- en verdienmodellen te ontwikkelen, met eigentijdse verhoudingen tot de consumenten in het gebied. Hierbij is het ook een belangrijk streven om de menselijke maat in dit domein aan te brengen, inclusief aantrekkelijk en ambachtelijk werk voor nieuwe generaties.

Circulair gewaardeerd

Schoon, ecologisch en efficiënt geproduceerd en verwerkt gezond voedsel is van grote waarde, en daarom spannen wij ons als coöperatie in voor waardering van boeren en verwerkers die dat produceren voor een samenleving die daarom vraagt. Boeren en verwerkers die zich in deze zin blijven bekwamen, zullen met hun werk steeds beter een eerlijke boterham weten te verdienen. De kosten die zij hiervoor moeten maken, passen namelijk bij de kwaliteit van hun directe en indirecte producten en diensten, en worden vergoed vanuit de vele diverse kanalen waarlangs we voedsel bij consumenten op tafel willen helpen brengen. De circulaire economie waar wij op mikken, strekt zich uit voorbij het ‘afval’ uit productie, verwerking en consumptie, dat opnieuw tot bron van voedsel wordt. Hiervoor reikt de wereld van organische materialen ons een krachtig model aan in de vorm van het proces van compostering, en de waarde die het product daarvan belichaamt. Ten behoeve van deze economie werken wij integraal aan de ontwikkeling van mechanismen

voor passende vergoedingen voor diegenen in het voedselsysteem die waarde toevoegen aan het gebied: kwaliteit van lucht, bodem en water, biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid, blijvende CO₂-vastlegging, aantrekkelijkheid van het landschap, diervriendelijkheid, gezondheid van producten, en dergelijke. Spin-offs hiervan zullen ook elders in de economie gaan opduiken, zoals besparingen op ziektekosten.

En regionaal zelfvoorzienend

Wij zien graag dat we als regio onze eigen voedselsoevereiniteit weten te vergroten, en daarmee voor elkaar als inwoners en bezoekers ook wezenlijk van betekenis kunnen zijn. Ook nu al heeft voedsel uit de eigen regio voor consumenten een eigen, extra waarde. In een toekomst met grotere weersextremen en onzekere mondiale markten speelt regionaal voedsel bovendien een cruciale rol voor de voedselzekerheid, en als coöperatie kunnen we daarin een stabiliserende kracht zijn door voldoende voedsel voor iedereen in de regio te helpen realiseren. Terwijl er de laatste tientallen jaren steeds minder mensen in het voedselsysteem werkzaam zijn, zullen er in een regionaal soeverein stelsel waarschijnlijk meer, en wellicht veel meer, mensen een actieve rol kunnen gaan spelen - anders dan uitsluitend als consument aan het eind van een machtige keten. We helpen graag om passende oude en nieuwe vormen van werkgelegenheid te genereren die ambachtelijk en sociaal van aard zijn, en waarmee we bovendien onze gezondheid en persoonlijke ontwikkeling ondersteunen. Schone, natuurinclusieve en regeneratieve vormen van voedselproductie vergen focus, experiment en kennisdeling. Daar willen we ons als coöperatie voor blijven inzetten en in blijven bekwamen, waarbij we onze bevindingen met andere regio's en schaalniveaus blijven delen - of het nu uitglijders en mislukkingen zijn, of successen en doorbraken.

Voor duurzame lokale energie

De energietransitie vergt van de gehele mondiale samenleving dat wij snel en in hoge mate duurzame energiebronnen blijven ontwikkelen, zodat we een einde kunnen maken aan het gebruik van fossiele en andere bronnen die structurele schade en uitputting opleveren. Aan die opgave dragen we als gebiedscoöperatie Eemland graag op ons schaalniveau bij, in het vertrouwen dat steeds meer Eemlanders het belang hiervan zullen inzien, en mee gaan werken aan passende oplossingen. De beweging voor deze energietransitie is al eerder ingezet en begint in een versnelling te komen. Er is nog geweldig veel werk aan de winkel. Zo voorzien wij het ontstaan en de (door)ontwikkeling van een groeiend aantal lokale energiecoöperaties, die steeds meer verbonden raken, en gebruik maken van nieuwe technologieën, en nieuwe vormen van opslag, verdeling, gebruik en verrekening. Deze ontwikkeling willen wij als gebiedscoöperatie op alle mogelijke manieren ondersteunen, vooral door met alle actoren samen te blijven leren. Dit brengen we in de praktijk door verbindingen tussen verschillende spelers te leggen, gezamenlijke experimenten aan te gaan, juridische en fiscale wegen te verkennen, financieringsmodellen uit te proberen en in te voeren, en een rol te spelen in de communicatie hierover aan een groeiend aantal inwoners en bezoekers van de regio.

Volgens de trias energetica

Wij zien de trias energetica als een principe met een zekere geldigheid, en vullen die aan met nieuwe, contextueel zinnige inzichten. Daarbij staan we open voor nieuwe vormen van ondernemerschap en werkgelegenheid, en willen de bijbehorende kennis en vaardigheden borgen en beschikbaar maken. Voor deze hele transitie zal een breed en kleurrijk palet aan actoren nodig zijn; wij maken graag kennis met kandidaten in dit domein, op grond van onze principes zoals transparantie, de oriëntatie op het genereren van synergie, de honorering van toegevoegde waarde, en de verdeling van overvloed. Daarbij blijven we ook om ons heen kijken naar wat anderen in hun regio's en op andere schaalniveaus ontdekken en leren. De vruchten van onze gezamenlijke inspanningen in de regio Eemland maken we op onze beurt beschikbaar voor de rest van de wereld.

En doen dit aansluitend bij beleid

We herkennen het belang van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties, en richten onze ambities op de integrale operationalisatie van al deze doelstellingen in hun onderlinge samenhang in ons gebied, Eemland. Afzonderlijke, specifieke doelstellingen die bij ons sterk resoneren, zijn die genummerd één (1: geen armoede), twee (2: geen honger), drie (3: goede gezondheid en welzijn), zeven (7: betaalbare en duurzame energie), acht (8: waardig werk en economische groei), elf (11: duurzame steden en gemeenschappen), twaalf (12: verantwoorde consumptie en productie), dertien (13: klimaatactie), vijftien (15: leven op het land) en zeventien (17: partnerschap om de doelen te bereiken). Die willen we nadrukkelijk helpen vertalen en toepasbaar maken op het schaalniveau van ons woon- en werkgebied. Daarbij past bij uitstek een integrale benadering. Hierop aansluitend verbinden wij ons aan de "Strategie 2020" van de Europese Unie en kijken we uit naar het vervolg daarop. Landelijk herkennen we ons onder meer in de doelen van het InterBestuurlijk Programma, primair verwoord voor de samenwerkende overheid op de diverse niveaus maar tegelijkertijd heel relevant voor de brede gebiedsbenadering. Ook omarmen we de integrale gebiedsbenadering die de Omgevingswet voorstaat. We hebben de aarde te leen van generaties na ons; wij willen verantwoord met onze en hun toekomst omgaan.

Als experiment tot een coöperatieve samenleving

Wij nemen dit initiatief vanuit een bredere, maatschappelijke visie, waarbij wij ons expliciet herkennen in de Preambule van De Coöperatieve Samenleving B.A. Wij beogen dan ook om daarvan het lidmaatschap uit te gaan oefenen. Wij onderschrijven de coöperatieve waarden genoemd in de statuten van deze coöperatie en gebruiken die als richtsnoer voor ons handelen: soevereiniteit, vrijheid, ondernemerschap, rechtvaardigheid, solidariteit, gebiedsrentmeesterschap. Wij verbinden ons graag aan initiatieven die De Coöperatieve Samenleving ontplooit in samenwerking met regionale, provinciale, landelijke en Europese publieke, burgerlijke en private stakeholders op een nieuw, evenwichtig en gelijkwaardig speelveld dat zij hiertoe vormgeeft

en borgt. Wij dragen hier graag aan bij, zoals door te participeren in ‘learning labs’ en experimentprogramma’s die verschillende gebieden in het land verbinden rondom specifieke thema’s als decentralisatie en circulaire economie. In verbinding met De Coöperatieve Samenleving doen wij bovendien graag appèl op experimenteerruimte binnen de Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke wet- en regelgeving zodra blijkt dat de combinatie van onze activiteiten tegen muren aanloopt die werden gecreëerd om orde en bescherming te bieden bij andersoortige organisaties met andere doelstellingen en onder andere omstandigheden. Zo kijken wij vol verwachting uit naar de ruimte die de Omgevingswet zal bieden voor georganiseerd burgerinitiatief.

Met het gebied als klas

We zitten midden in een transitieproces en dus moeten we ‘leren’. Sinds 2017 wordt in Amersfoort al geëxperimenteerd met gebiedsgericht werken. De stichting Samen maken we Nieuwland is in dit experiment al buiten haar oevers getreden en ook actief buiten Amersfoort. We willen leren van burgeractiviteiten die in ander wijken en plaatsen gebeuren, maar zijn ook gericht op het platteland door samenwerking met o.a. de Eemlandhoeve.

Het gebiedsleerprogramma (‘de Klas’) én gebiedswaardeprogramma (‘de Kas’) wordt door De Coöperatieve Samenleving en partners ontwikkeld als onderwijskundig curriculum, formeel in opdracht van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) binnen het DuurzaamDoor-transitieprogramma. Het beoogt als Dienst van Algemeen Economisch (Gebieds)Belang de sociale cohesie en economische structuur van gebieden te versterken, en mikt op innovatie en behoud van de waarde van ‘de commons’. In samenwerking met diverse hogescholen en andere onderwijspartners, verbonden aan het DuurzaamDoor-transitieprogramma van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het Vitale Regio’s beleid, biedt dit programma in de gebiedspraktijk verschillende te certificeren opleidingen aan. Wij beogen om deel te nemen aan dit onderwijsprogramma.

Vanuit onze eigen gebiedspraktijk willen wij ook bijdragen aan de expertise voor het leertraject dat we samen met De Coöperatieve Samenleving en andere gebiedscoöperaties beogen te volgen, bijsturen en versterken. Het Gebied is de K(l)as is als een reisgids gedurende een meerjarig proces in stappen van zes maanden, tot in totaal de komende zes jaar. Zo organiseren we een leeromgeving, waarbinnen we als gebied fouten kunnen laten herstellen, die onvermijdelijk zullen zijn bij onmiddellijke invoering van de Omgevingswet. Anders dan in de uitvoering van klassiek projectmanagement is er nog geen weg om te volgen: daarom leggen we die al doende aan.

En de coöperatie als vehikel

Met wat wij willen, vinden wij aansluiting bij de vorm van de coöperatie. De coöperatie is van oudsher de vorm die past bij samenwerking vanuit zelfbeschikking en soevereiniteit en om gezamenlijk transacties aan te gaan. Gegeven de gebiedsopgaven zullen deze transacties vele vormen kunnen aannemen, maar altijd aansluitend op onze behoeften als individuele inwoners, huishoudens, gemeenschappen – het gebied. Daarbij is het nadrukkelijk passend om investeringen te doen: investeringen in geld, tijd, kennis, netwerk,

energie enzovoorts, niet met oog op de winstgevendheid van het gezamenlijke bedrijf, maar dienend aan het doel van de behoefte van de gemeenschap van leden. Dit doen we vanuit wederkerigheid en het gezamenlijke belang dat voor een ieder als deelnemer geldt: naar rato van de intensiteit van zijn of haar deelname, en niet als 'rendement op investering' in de klassieke zin, los van de waarde van de transactie. Wij hebben daarmee een waardedoelstelling die meervoudig is en gericht op de lange termijn, die zowel waardebehoud en waardecreatie omvat, en inclusief is, in plaats van exclusief. De coöperatie past ons goed vanwege de democratische principes die in de vereniging zijn ingebakken: open, universele deelname; één man één stem; gelijke monniken, gelijke kappen; transparantie binnen de ledengemeenschap; verantwoord bestuur; verantwoording aan de leden; participatie door de leden; verankerd in menselijke- en 'gebiedseigen' waarden.

Juridisch geborgd

Als doel stellen wij de sociale cohesie, en de bestendige, integrale en brede waardeontwikkeling en economische structuurversterking van ons gebied voorop. Daarmee richten we ons gezamenlijk en expliciet op het algemeen economisch gebiedsbelang, waarbij wij aanspraak doen op de Europese spelregels van het Directoraat Generaal Regio's. Zodoende is er ruimte binnen de nieuwe Omgevingswet om vrij te komen van wettelijke beperkingen die het bestaande stelsel van vrije markt en mededinging dragen, zoals rond de ontvangst van staatssteun, kartelvorming, mededinging, en de plicht tot aanbesteding. Vanuit dit gebiedsgerichte, wettelijke kader zullen wij bovendien in staat zijn om misstanden juridisch aan te pakken, zoals de onttrekking van waarde aan het gebied door willekeurige partijen. Daarnaast zijn wij gemotiveerd om spelers in ons gebied, en ook daarbuiten, te wijzen op voorbeelden van doorbraken met overheden en bedrijfsleven die elders zijn gerealiseerd en ook hier de versnelling kunnen bevorderen. En met transparant informatiemanagement. Parallel aan de opbouw van onze organisatie gaan we met burgerlijke, publieke en private stakeholders handen en voeten geven aan een nader uit te werken concreet programma voor de opgaves en transitie die in het gebied Eemland aan de orde zijn. Als kader daarvoor committeren wij ons volgens de uitgangspunten van het Rijnlands Gebiedsmodel (waaronder het Rijnlands Gebiedsarrangement, het gebiedsleerprogramma Het Gebied is de Kas en het gebiedswaardeprogramma Het Gebied is de Kas). Vanuit dit gebiedsmodel ontwikkelen we concrete projecten, waarin we leren om blijvende waarde in ons gebied te creëren - ecologisch, economisch, sociaal en anderszins. Deze projecten verbinden wij met passende, wendbare vormen van financiering en nieuwe, integrale en transparante stelsels voor informatiemanagement. De projecten in onze portefeuille kunnen nieuwe initiatieven van bestaande coöperatieleden omvatten. Ook kunnen zij het werk zijn van eerdere en/of andere spelers in de Eemland-regio, die vastlopen in het bestaande krachtenveld en met hulp vanuit dit nieuwe type arrangement verder kunnen komen. Daarnaast kunnen wij als coöperatie de regionale praktijkpartner zijn voor initiatieven vanuit overheden die passen bij onze principes en portefeuille; in deze rol kunnen wij dankzij onze wortels in de regio zorgen voor een versnelling van de gewenste beweging.

Een kwartiermakersperiode startend

De Coöperatie gaat snel te water onder een onzeker gesternte. Ons initiatief is nog pril en we hebben nog geen idee waar we over twee jaar zullen staan. Omdat we de toekomst niet willen vastleggen binnen de beperkingen van onze blik van vandaag, verbinden wij ons met elkaar in een zogenaamde 'flitscoöperatie' op basis van de onderhavige preambule en bewust summiere statuten, waarin we niet de details van onze interne structuur maar wel duidelijk onze uitgangspunten en doelstellingen articuleren. Wij richten ons in de beginfase op de thema's sociale cohesie, voedsel en duurzame energie en een stabiel financieel systeem. Wij nodigen andere initiatiefnemers in ons Eemland uit om zich als (aspirant)leden aan onze flitscoöperatie te verbinden. Gaandeweg blijven wij met hen de gezamenlijke preambule verder aanscherpen en verrijken als basis voor de verbinding. Nieuwe leden zullen ook nieuwe thema's in de coöperatieve portefeuille introduceren - zoals onderwijs, zorg, woningbouw, water, kunst - en nieuwe manieren om waarde voor het gebied te creëren. Als geheel zullen wij zo een steeds hoger niveau van de beoogde integraliteit kunnen helpen genereren. Door middel van deze uitbreiding en verfijning bereiden wij ons gedurende een kwartiermakersperiode van twee tot drie jaar gezamenlijk voor op de vormgeving van de Gebiedscoöperatie Eemland in haar meer definitieve vorm. In dat kader werken we onze visie verder uit, bereiden we een uitbreiding en aanscherping van onze statuten voor, en werken toe naar een volwaardig gekozen bestuur.

Met een open uitnodiging

Het initiatief tot oprichting van deze coöperatie wordt genomen door enkelingen, vanuit de bedoeling dat dit velen zal inspireren om mee te doen. Burgers, ondernemers en organisaties worden nadrukkelijk uitgenodigd om zich aan te sluiten en te verbinden aan de coöperatie. Want als bewoners en gebruikers van dit mooie stukje aarde dragen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de waarde ervan door te geven aan komende generaties, zoals wij zelf dit gebied van onze voorouders hebben mogen erven. De uitdaging waar we allen samen voor staan, is groot: het voortbouwen aan een duurzame, circulaire economie en inclusieve samenleving. Alleen samen kunnen we een dergelijke belofte aan de toekomst waarmaken. Iedere partij, burger of ondernemer, die zich herkent in onze visie en zich daarmee wil verbinden, wordt daarom van harte uitgenodigd toe te treden tot onze gebiedscoöperatie. Ondertussen blijven we met elkaar de geldende criteria kwalitatief toetsen op onze uitgangspunten en op de verbinding met de visie.

Oprichters verklaren dat zij een coöperatie oprichten met uitgesloten aansprakelijkheid voor haar leden en geregeerd door de statuten zoals bij de oprichting geformuleerd en tijdens de kwartiermakersperiode aangepast kunnen worden.